

**God samhällsstyrning och delaktighet
i det regionala klimatarbetet**

En praktisk handledning med goda exempel

[from knowledge...

...to action]

The opinions expressed are those of the author(s) only and should not be considered as representative of the European Commission's official position. Neither the European Commission nor any person acting on behalf of the Commission is responsible for the use which might be made of the following information.

The **Interregional Cooperation Programme INTERREG IVC**, financed by the European Union's Regional Development Fund, helps Regions of Europe work together to share experience and good practice in the areas of innovation, the knowledge economy, the environment and risk prevention. EUR 302 million is available for project funding but more than that, a wealth of knowledge and potential solutions are also on hand for regional policy makers.

Innehållsförteckning

Introduktion	4
Bakgrund: Internationell, nationell och regionalt klimatarbete	5
Framgångsrikt och effektivt klimatarbete genom nya styrelseformer.....	7
Tre steg till god samhällsstyrning.....	8
Förbereda.....	9
Identifiera behovet.....	9
Identifiera aktörer	10
Definiera omfattning och regler.....	11
Definiera mål och förväntade resultat	12
Implementera	12
Definiera arbetsformer, metoden och rutiner	12
Informera om hur processen, styrning och delaktighet ska fungera	13
Säkerställa att beslutsprocesserna är tydlig, allmänt godkända/accepterad och transparant.....	14
Samverkan och kommunikation.....	15
Definiera och fördela ansvar.....	15
Utvärdera processen	16
Kommunicera utåt	16
Bilaga: Goda exempel.....	18

Introduktion

Klimatförändringen, sinande fossila energiresurser och stigande energipriser är stora utmaningar för världens olika regioner. Eftersom det är en komplex och global fråga så kan inte problemen bara lösas på en nivå, det behövs samverkan med start på lokala nivån för att nå det globala planet. Regionerna har en nyckelroll då det är de som har möjlighet att fånga upp medborgarnas behov och idéer.

Kommuner och regioner som på ett framsynt sätt arbetar strategiskt med energi- och klimatfrågor står bättre rustade att möta kommande utmaningar och möjligheter. Regionen behöver både ett konkurrenskraftigt och dynamiskt näringsliv samt handlingskraftiga och framsynta kommuner. Genom samverkan kan kommunens naturliga förutsättningar nyttjas på bästa möjliga sätt, och det som kanske setts som konkurrensnackdelar kan vändas till fördelar.

Det är utgångspunkten för projektet ClimAct Regions, där kompetens från elva partners och nio olika regioner - Belgien, Tjeckien, Frankrike, Tyskland, Italien, Rumänien, Spanien, Sverige och Storbritannien - samlats. Projektet fokuserar på regionernas kapacitet att minska utsläpp av växthusgaser. Projektet arbetar med tre huvudområden:

1. Växthusgasinventering och energiuppföljning på lokal och regional nivå
2. Styrning, ledning och delaktighet i det lokala och regionala klimatarbetet (Governance)
3. Regionala strategier och handlingsplaner för att minska klimatpåverkan

Den här handledningen samlar erfarenheter, goda exempel och tips från ClimActRegion partners inom området styrning, ledning och delaktighet i det lokala och regionala klimatarbetet (Governance). Totalt 140 exempel från 20 europeiska länder har samlats in och analyserats. Med dessa goda exempel som underlag har denna handledning tagits fram, förhoppningsvis ska den inspirera och underlätta genomförandet av det lokala och regionala klimatarbetet.

Bakgrund: Internationell, nationell och regionalt klimatarbete

Internationellt

År 1992 hölls en konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro, Brasilien. Denna konferens kan ses som startskottet för en rad internationella insatser som syftar till att angripa problemet med global uppvärmning. Sedan dess har flera konferenser hållits på detta tema, bland annat i japanska Kyoto 1997. Där förband sig EU-länderna gemensamt att minska sina utsläpp av koldioxid med 8 % fram till år 2012, med 1990 som utgångspunkt. 2007 enades Europeiska rådet om att minska EU:s utsläpp av växthusgaser med 30 procent till år 2020 under förutsättning att andra industriländer förbinder sig till jämförbara minskningar. Stats- och regeringscheferna enades om två bindande mål: att 20 procent av EU:s energikonsumtion ska komma från förnybara källor år 2020 och att andelen biodrivmedel samma år ska vara 10 procent. Dessutom ska EU nå ett mål om 20 procents energieffektivisering till år 2020.

Nationellt

Den nuvarande svenska klimatpolitiken kommer till uttryck i de två propositionerna "En sammanhållen klimat- och energipolitik" som antogs av riksdagen i juni 2009. Riksdagen beslutade att målet för de svenska utsläppen av växthusgaser, från verksamheter som inte ingår i systemet för handel med utsläppsrätter, ska vara en minskning med 40 procent till år 2020 jämfört med 1990. Tre handlingsplaner föreslås med syfte att nå en fossiloberoende transportsektor, främja förnybar energi och skapa förutsättningar för ytterligare energieffektivisering. Förutom utsläppsmål för växthusgaser till 2020 föreslår regeringen mål och strategier om att:

- halva Sveriges energianvändning år 2020 ska komma från förnybara energikällor
- Sverige ska år 2030 ha en fordonsflotta som är oberoende av fossil energi
- Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser vid mitten av detta sekel ska vara noll
- 20 procent effektivare energianvändning år 2020
- 10 procent förnybar energi i transportsektorn 2020.

Regionalt och lokalt

Länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten har tillsammans med länets kommuner, myndigheter och näringsliv arbetat fram regionala klimat- och energistrategier som visar hur aktörerna ska kunna bidra till att klara klimatmålen och energiomställningen. Även arbetet inom anpassning till förändrat klimat samordnas. Tyngdpunkten i arbetet är att öka

kunskapen om klimatförändringen och dess konsekvenser, och genom dialog stimulera till åtgärder för att förebygga framtida problem.

Kommunerna har en viktig roll inom klimat- och energiarbetet. Som myndighetsutövare kan de styra utvecklingen genom tillståndsärenden, fysisk planering och miljö- och hälsoskyddskrav samt genom en aktiv dialog med medborgare och näringsliv påverka situationen i den geografiska kommunen. Vidare får kommunen genom ägande eller engagemang i energibolag inflytande över tillförsel och distribution av energi inom kommunens gränser och kan påverka utvecklingen i denna del av energisystemet. I vissa verksamheter och områden har den kommunala energiplaneringen endast ett begränsat inflytande över energianvändningen. I dessa fall kan en klimat- och energiplan ses som kommunens viljebeskrivning inom området. Detta gör att det är viktigt att definiera kommunernas ansvar inom en viss process tydligt.

Framgångsrikt och effektivt klimatarbete genom nya styrelseformer

Kommuner och regioner har en betydande roll i klimatarbetet. I många fall räcker inte de traditionella styrelsesätten till. Erfarenheter från olika platser i världen visar att lokalt och regionalt klimatarbete fungerar bäst när berörda aktörer känner sig delaktiga i hela processen.

God samhällsstyrning, eller på engelska Good Governance, är numera ett viktigt ledord i politiska beslutsprocesser. Begreppet används när man talar om en ledning som skall knyta samman ett stort antal olika och självständiga enheter. Detta är en av kärnpunkterna om man vill lyckas med en omställning av energi- och samhällssystemet för att motverka klimatförändringen och för att anpassa till den. I EU kommissionens "White Paper on European Governance" identifierades följande principer:

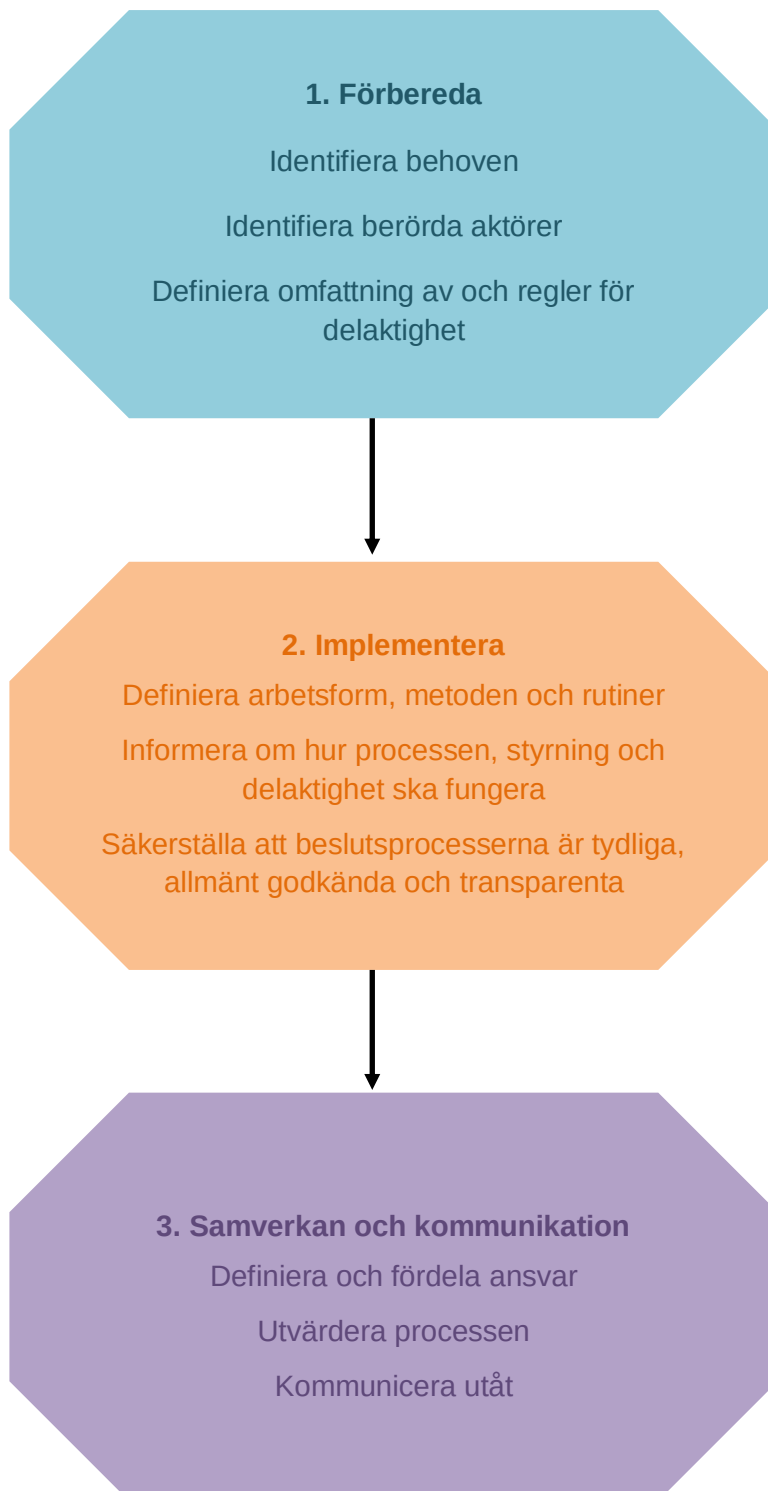
- **Öppenhet:** alla berörda ska ha möjlighet att få information om vad som händer i det regionala klimatarbetet
- **Delaktighet:** alla berörda ska känna sig delaktiga och ha möjlighet att delta i processen i någon form
- **Tydlighet:** Det ska vara klart för alla, vem som gör vad och vad syfte och målen är med processen
- **Effektivitet:** Klarhet om vad processen och åtgärder kräver för resurser samt en utvärdering av resultaten
- **Samverkan** mellan olika arbetsområden, dvs. förhindra att olika strategier och olika myndigheters arbete motarbetar varandra.

ClimActRegion partner identifierade dessutom ytterligare två principer som är viktiga när det gäller det regionala klimatarbetet:

- **Relevans:** Utmaningen som regionen står inför och nedlagda resurser och planerade åtgärder ska stå i rimlig proportion till varandra.
- **Anpassning:** Processen måste vara anpassad till de regionala förhållandena.

Tre steg till god samhällsstyrning

Förbereda

Identifiera behovet

Det är viktigt att tydligt definiera vad som ska uppnås och vilket syftet är för arbetet. Exempel:

- Öka kunskapen om behoven, problem och möjligheter i regionen angående miljöfrågor
- Förankra och skapa legitimitet
- Förbättra kvaliteten på det regionala energi-, klimat- och miljöarbetet
- Få stöd och information för genomförandet av projekt och politik
- Främja informationsutbyte och kunskapsöverföring
- Samla idéer och förslag för att stödja projekt- eller strategiutveckling
- Få expertis och kunskap för projekt eller strategiutveckling
- Nå ut med ett projekt och informera om beslut och aktiviteter.
- Mäta acceptans för ett projekt eller en politik
- Främja medborgarnas/aktörernas delaktighet i klimatarbetet

*Gott exempel **Nenet, Norrbottens energikontor***
Kommuner saknar oftast underlag för hur stor potentialen för förnybar energi och energieffektivitet är i kommunen. Inom projektet NV Eko har Nenet i samverkan med Luleå Tekniska Universitet tagit fram underlag för kommunerna som deltog i projektet. Studieresultat presenterades under rundabords-samtal, där kommunpolitiker, tjänsteman, lokala näringslivet och föreningar träffades. Det har visat sig som ett framgångsrikt koncept för att få med nya aktörer inom det lokala klimatarbetet och som en bra bas för ny och förbättrad styrning. Läs mer i bilagan.

Identifiera aktörer

Erfarenheter visar att det kan vara avgörande för framgång vilka personer och institutioner som är med i en process. Därför är det viktigt att lägga ner extra tid på det här steget. Det kan vara en bra idé att fundera både internt och externt kring vem ska involveras och hur. Det kan hjälpa att ställa sig följande frågor:

- Vilken roll har aktörerna, vilka intentionerna och förväntningar har de eller deras organisation?
- Finns det konflikter mellan olika aktörer som måste hanteras?
- Vilken kunskap har aktörerna? Analysera noga vem som kan bidra med vad!
- Vilka arbetar i dagsläget med klimat- och miljöfrågor samt med övergripande regionala utvecklingsprojekt och hur kan de involveras?
- Vilka aktörer har de bästa förutsättningar att agera opinionsbildare och har förmågan att få stöd från samhället.
- Vem har möjligheter att bidra med värdeökande insatser, som t.ex. tekniskt kunnande?

Gott exempel: Kent County
Klimatförändringen och dess konsekvenser har hög prioritet i politiken i regionen Kent i Storbritannien. En anledning till detta är att den brittiska regeringen har lagstadgade mål om att minska växthusgasutsläppen, med tydligt ansvar för att uppnå dessa på regional nivå. Därför har man i Kent skapat en grupp som kallas "Kent Partnership". I gruppen ingår omkring 40 personer som representerar den offentliga och den privata sektorn (näringslivet) samt föreningar och representanter från olika folkrörelser och/eller organisationer. Det finns en bredd förankring och även högt uppsatta chefer är involverade och stödjer partnerskapet. Via en ny webbtjänst (TrACE - Tracking Actions on Carbon Emissions) ska alla aktiviteter och deras kvantitativa resultat rapporteras in. Läs mer i bilagan.

Definiera omfattning och regler

Det är viktigt att tydligt definiera vem och när olika aktörer förväntas vara delaktiga i en process. Roller och legitimitet i styrprocessen ska vara tydligt definierade. För att aktörer ska ha möjlighet att bidra i processen är det viktigt att de blir involverade vid rätt tidpunkt. Fyra olika grader av deltagande kan identifieras:

- Information och medvetandegörande: Offentliga aktörer informerar allmänheten och andra intressenter.
- Samråd: Offentliga aktörer rådfrågar några eller alla medborgare och aktörer i ett område. Samråd kan vara en juridisk skyldighet (offentliga utredningar) eller kan vara frivilligt (kommunal folkomröstning eller enkäter).
- Samordning: kännetecknas av engagemang baserat på gemensamma ansträngningar av politiker, tjänstemän, experter och andra aktörer boende i en region. Detta för att få alla deltagare som berörs av ett projekt att acceptera det och ta ansvar.
- Medbestämmande: en demokratisk fördelning av beslutanderätten om de viktigaste alternativen för projektet och dess möjligheter.

*Gott exempel: **Regionen Midjylland (Danmark)** har skapat ett "tillväxtforum" som sammanför politiker, näringsliv och forskare för att stödja projekt och aktiviteter - allt för att stärka regionens möjligheter inom miljövänliga teknologier. Forumet sätter prioriteringar och mål, utvärderar förslagen och beviljar anslag. Genom detta forum får de godtagna förslagen en stark legitimitet. Läs mer i bilagan.*

Graden av delaktighet beror till stor del på vilka rollerna är, aktörernas möjligheter att påverka projektet, deras tillgänglighet, legalitet och resurser. Aktörer kan integreras i hela processen, eller på ad hoc-basis, och det kan variera från startfasen till utvärderingen.

Några faktorer som kan påverka graden av öppenhet:

- Graden och typen av förväntat bidrag från deltagande part
- Det övergripande målet för gruppen av aktörer i processen
- Möjligheten att utomstående grupper kan påverka besluten etc.

Definiera mål och förväntade resultat

Att definiera tydliga mål och förväntat resultat hjälper att bestämma vilken väg man väljer och också att bygga ett ramverk som leder till ett effektivt samarbete. Det underlättar också att identifiera nyckelpersoner som bör knytas till projektet.

Organisationen som startar hela processen har också det övergripande ansvaret och sätter upp det mål som förväntas av arbetet. Naturligtvis kan andra viktiga aktörer bli inblandade i detta tidiga steg för att bygga en gemensam vision av det förväntade resultatet.

*Gott exempel: **Franche-Comté**-regionen i Frankrike bjöd tidigt in universiteten för att definiera observationverktyg för att integrera forskningsresultat och utveckla verktyget. Samarbetet med forskningsinstitut och experter inom energiområdet var tydligt inriktat på designen av ett observationverktyg. Potentiella användare sattes i kontakt med arbetsgrupper för att hjälpa till att förbättra funktionaliteten*

Implementera

Definiera arbetsformer, metoden och rutiner

En översyn av det redan pågående arbete i regionen som är relaterat till hållbarhetsfrågor kan ge svaret om en helt ny process behöver inledas för att nå målen eller om ett förändrat arbetssätt inom ett existerande forum är den bästa vägen att gå. I vilken utsträckning finns det varaktigt delaktighet? Är det tydligt hur beslut fattas och leder beslut till handling inom rimlig tid? Hur stort är stödet för hållbarhetsarbetet i dagsläget i regionen och finns det möjligheter att förbättra samarbete mellan olika viktiga aktörer?

Det är viktigt att tänka på att

- Flera olika forum och arbetsgrupper kan göra det regionala hållbarhetsarbete betungande och tidskrävande för de involverade aktörerna. Det kan också bli otydligt vem det är som har ansvaret och vad det är som gäller.
- om det finns olika forum och processer, ska det vara klart för alla berörda vem som gör vad och varför de behövs.
- Det bör finnas identifierade indikatorer för att följa upp om processen har varit framgångsrikt.

Informera om hur processen, styrning och delaktighet ska fungera

Det räcker inte med att det endast på papper finns en tydlig struktur med tydliga mål, rollfördelning, ansvar och överenskommelse om beslutsprocessen – de berörda ska ha vetskap om det för att kunna leva upp till det förväntade aktiva deltagandet i processen. Det är också viktigt att det finns tydlighet gällande de praktiska detaljerna:

- En tidtabell och plan över hela processen eller projektet med när det startar, milstolpar och – om det finns – slutdatum;
- Vilka metoder ska användas? Ska man ha fysiska arbetsmöten eller kan arbetet ske huvudsakligen via mejl, skype eller videokonferenser? Ska man ha mindre arbetsgruppen inom olika områden som träffas mer kontinuerligt eller endast ha projektgruppsmöten då alla träffas och diskuterar tillsammans?
- Var och hur ofta ska man träffas och var? Vilka resurser finns att tillgå? Hur sprids information till aktörerna? I vilken form ska de kunna påverka och delta?
- Vilka är kontaktpersoner och vem äger processen?

Mobilisera aktörerna

Det är viktigt att förklara vad aktörerna vinner på att vara med i processen. Anledningar för att vara en aktiv partner kan vara

- Att få information om sådant som berör den egna verksamheten
- Möjligheten att påverka beslut och att nå ut med det egna budskapet till andra
- Möjligheten att bidra med egen kompetens för att nå bästa resultat.

När det gäller en hållbar regional utveckling handlar det oftast om ganska stora och långsiktiga mål som ska uppnås. För många regionala aktörer, inte minst företag, är det däremot viktigt att också kunna se nyttan på kort sikt. Stora företag driver dessutom ofta egna hållbarhetsprojekt och jobbar inte bara regionalt utan också nationellt och internationellt. Ibland kan det bli konflikt mellan olika nivåer, främst om arbetssättet och tidsplaner inte passar ihop. Små företag har oftast svårt att få tiden att räcka till. Därför är det viktigt att hitta enkla sätt att få dem att känna delaktighet

*Gott exempel: **Bioenergi som blev en skjuts i byutvecklingen.** Året 2000 fanns i den tyska regionen Niedersachsen nästan inga närvärmeanläggningar baserade på bioenergi fast det fanns ekonomi för det. En tvärvetenskaplig forskargrupp gick ut till byarna med förfrågan om intresset att ställa om en hel by från fossila bränslen till bioenergi (el och värme). Projektet innehöll också koppling till innovativt och miljövänligt jordbruk med nya metoder.*

Flera byar nappade på erbjudandet och började tävla om att bli modellby. Det ledde till att många arbetsgrupper bildades i byarna. Folk som aldrig hade gjort något gemensamt jobbade nu tillsammans för att uppnå målet. Men allt är inte bara jobb utan man ordnade också fester tillsammans och de startade en småskalig livsmedelaffär som drevs av byborna. Idag finns både biogas och närvärmeanläggningar i modellbyn Juehnde och även andra byar i regionen har byggt anläggningar trots att de inte blev utsedda till modellbyar. Nyckeln till framgång var att forskargruppen inkluderade både tekniker, ekonomer, socionomer och miljöpsykologer. De pekade på att det är viktigt att hjälpa och stödja folk mentalt med att våga något nytt och med att se de sociala aspekterna och fördelarna med ett sådant projekt.

Öka kompetens och informationsutbyte

Inte alla som är viktiga för ett fungerande klimatarbete är vana med att vara en del i utformningen av regionalpolitiska dokument. Därför kan det vara bra att tänka på att processen också innehåller kompetenshöjande insatser. Det kan handla om olika informationsinsatser om klimatförändringen, förnybar energi, transport och energieffektivitet.

Att ömsesidigt dela med sig av sina erfarenheter till andra är grunden för ett långsiktigt samarbete för en hållbar regional utveckling. På så sätt slipper man uppfinna hjulet på nytt och får fart i klimatarbetet. Det underlättar också om alla inblandade har ungefär samma baskunskaper inom området.

Säkerställa att beslutsprocesserna är tydliga, allmänt godkända/accepterade och transparenta

Det har visat sig att det behövs ett bra fungerande samarbete mellan olika aktörer och tydlig känsla av delaktighet för ett nå ett framgångsrikt regionalt klimatarbete. Det är där de nya styrelseformerna kommer in. Men det är lika viktigt att vara tydlig med i vilken utsträckning det är en konsultationsprocess och i vilken utsträckning faktiska beslut kommer att påverkas. Vem är det som i slutändan fattar besluten? Beslutsprocesser ska vara tydliga, allmänt godkända av dem som är med i processen och de ska vara transparenta.

Samverkan och kommunikation

Att vara med i det regionala klimatarbete ska kännas betydelsefullt och kanske även lustfyllt för alla deltagare. Det är förutsättning för att processen ska gå smidigt och det är därför viktigt att införa tydliga regler och rutiner kring vilket inflytande och vilka roller de olika deltagarna har i varje steg av arbetet. Faktorer som spelar in kan vara kompetens, roll i samhället och huvuduppgiften som organisation, företag eller myndighet har. Inte alla som är med i arbetet har samma roll, uppgift och ansvar.

Definiera och fördela ansvar

Offentliga aktörer har ett särskilt ansvar för att underlätta och möjliggöra en god samhällsstyrning och nya styrelseformer. Regionala offentliga aktörer som Länsstyrelsen och Landstinget ska också se till att arbetet inom olika regionala utvecklingsområden passar ihop med varandra och att det inte uppstår motsägelser mellan olika strategier, processer och beslut. Kommunerna är de aktörer som är bäst på fånga upp och förmedla medborgarnas behov.

Dock är det viktigt att inte bortse från ansvaret som privata aktörer så som företag och föreningar har inom samhället. Man bör därför gemensamt fundera över vilket ansvar de kan ha eller ta över inom det regionala klimatarbete och vad de konkret kan bidra med.

En klar ansvarsfördelning ska utarbetas. För större processer kan det vara bra att deltagare undertecknar ett slags "Charter of Participation" för att ge tyngd åt processen och för att undvika missförstånd.

*Gott exempel: **Jokkmokks kommuns energiplan och klimatstrategi.** Jokkmokks kommuns energiplan och klimatstrategi beslutades enhälligt av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens arbetsutskott utgör styrgruppen för verkställande av energiplanen och klimatstrategin. Jokkmokks kommun har två miljöstrategier som jobbar med verkställande av energiplanen och klimatstrategin som "spindeln i nätet" och som resurs till alla avdelningar. I den avdelningsövergripande energi- och miljögruppen där också kommunala bolag ingår sker planeringsarbetet och utbyte av information. Vart tredje månad rapporterar miljöstrategerna till Jokkmokks kommuns ledningsgrupp och förankrar åtgärder. Varje förvaltningsenhet lägger fram egna åtgärdsplaner inom energiområdet i samverkan med miljöstrategerna. Uppföljning av åtgärder och rapportering till KSAU sker i samverkan mellan utvecklingskontoret och alla avdelningar.*

JOKKMOKKS KOMMUN

Utvärdera processen

Att titta tillbaka och följa upp arbetet är ett sätt att förbättra det framtida arbetet. Det är viktigt att det finns ett tydligt syfte till varför man genomför en utvärdering eller uppföljning. Det kan ske på olika sätt, det kan vara en extern konsult, det kan en peer-review eller så kan det bygga på egna bedömningar från deltagarna. Det är bra att ta hjälp av indikatorerna som har tagits fram i början av processen, men det är också viktigt få med deltagarnas bedömningar:

- Vad har vi lärt oss? Vad har funkat bra, vad har fungerat mindre bra?
- Hur relevant var processen egentligen hittills för det regionala arbetet? Hur kan det bli mer relevant?
- Har vi kommit närmare till att uppnå våra mål? Känner deltagarna att processen har varit relevant för dem?
- Är processen accepterad internt och externt?

Kommunicera utåt

Även om de nya styrelseformer syftar till att öka delaktighet i det regionala klimatarbetet finns det säkert många fler aktörer i arbetet än dem som fysiskt deltar vid mötena. Det är viktigt att kommunicera hur arbetet fortlöper samt de resultat som uppnås. Alla som är delaktiga är på något sätt ambassadörer för ett gemensamt projekt och kan informera andra om arbetet. Men den som äger processen bär på ett särskilt ansvar att kommunicera utåt. Det är dock viktigt att vara tydligt med vad ska kommuniceras, vem som ansvarar för kommunikationen, i vilken form det ska offentliggöras och vilka som är målgrupperna.

Gott exempel: Leverera bra underlag för beslut och uppföljning. I regionen **Rhone-Alpes** i Frankrike är det lite lättare att fatta beslut för kommunpolitiken när det gäller åtgärder inom klimatskydd och energi. Det finns nämligen en kostnadsfri inventering över energiproduktion, energianvändning, koldioxidutsläpp och luftkvalitet tillgänglig för kommunerna. Det är resultatet från gemensamma ansträngningar från ett flertal aktörer. Inventeringen ger upplysningar kring vilka som är de största klimatbovarna i kommunen, hur utveckling inom förnybar energi har gått och var det finns behov att satsa på energi och klimatåtgärder.

Utgångspunkten för koldioxidutsläppsinventering består i hur mycket energi som används i kommunen. Data som används är både statistiska och konkreta mätningar av den faktiska energianvändningen. Det finns även en karta vilket gör det lätt att identifiera var i regionen det finns goda möjligheter för förnybar energianläggning, t.ex. solenergi. Det gör det också lättare att ta kontakt och

besöka sådana projekt för dem som är intresserad att själva bygga nya anläggningar. Inventeringen skapar gynnsammare förutsättningar för uppföljning av åtgärder. Underlaget är även överensstämmande med lokal, regional och national nivå. Samtidigt ger inventeringen ett underlag för att sätta upp nya studier och utredning om det finns behov.

Norrbotten and Västerbotten Energy and Climate offensive (NV Eko)

Context and rationale

The County of Norrbotten and the County of Västerbotten represent 37.5 % of the area of Sweden. Both Norr- and Västerbotten have a high part of renewable energy production due to the water power plants and also a lot of forestry. The region also has high competence in effective use of energy and state-of-art knowledge due to two universities in the region.

The project is a business-oriented collaborative project based on cooperation between society, industry and research. The project will develop efficient and process-oriented work on local energy and climate issues. It relies on close and trustful cooperation between municipalities and businesses.

NV Eko will contribute to improve the industrial and commercial activity in Norrbotten and Västerbotten and enhance their contribution to the international and national work to decrease adverse climate change impacts. It will create possibilities for an environmentally driven and sustainable company development that will contribute to a safe and cost-effective energy supply for the region. NV Eko will develop new, overall forms of cooperation for company development.

The key elements funding the project are the following:

- Global energy and climate politics require local and strategic action and cooperation between public and private sectors

Key Achievements

- fourteen new companies have joined the network for energy efficient enterprising
- energy-and climate seminars have been carried out in seventeen municipalities in the region. For these seventeen municipalities the energy consumption and production in each municipality have been monitored and two different scenarios (BAU and green scenario) have been constructed based on the statistics gathered.
- support of the strategic work on energy and climate in eight municipalities
- energy mapping in three companies in Västerbotten (one sawmill and two engineering workshops)
- Three reports on ecological footprints (three different municipalities) have been produced

- Renewable energy and Cleantechs have good potential for developing businesses in northern Sweden
- Working with efficient energy use is a good way to strengthen profitability for the companies in the region
- Strategic energy and climate planning need graphical and accessible energy and climate statistics, relevant knowledge and information to companies and municipalities
- Local Environment monitoring of energy and climate issues and their potential to strengthen the local commercial activity needs to improve

Its objectives are:

- Creation of new business and jobs in environmental business and energy efficiency
- Increased activity in environmental business development in participant companies
- Increased number of companies in Nenet's network for energy efficient enterprising
- Energy mapping and visits in small and medium size enterprises

Other expected outcomes are:

- To Strengthen the business in Norrbotten och Västerbotten

- To Work for an environmental adapted and sustainable development of business
- To Contribute to a safe and economic sustainable energy supply
- To Support strategic work on energy and climate in municipalities
- To Contribute to the development of local and regional energy and climate strategies

The project fit into the both regional energy strategies in Norr- and Västerbotten. It also fit into the Swedish national politics for increasing the use of renewable energy and effective use of energy in the public and private sector.

Description

The steps and schedule are the following:

1. **Preparation phase (June - September 2009)**
2. **Information and marketing (June 2009 – May 2012)**
 - 2.1 Network activities
 - 2.2 Project coordination/environment orientation
 - 2.3 Model for climate- and energy statistics
3. **Process orientated, strategic energy- and climate planning (September 2009 – March 2012)**
 - 3.1 Information and capacity building
 - 3.2. Start of strategic local energy and climate work
4. **Targeted actions for energy efficiency (October 2009 – January 2012)**
5. **Final report (September 2011 - September 2012)**

An external evaluator is continuously following the project and giving feedback to the project leaders on how work is going with regard to project aims.

Main results

Eleven qualitative indicators and sixteen quantitative indicators are monitored. The project leaders are regularly checking if the work done meets up with the aims.

The project started in June 2009. Targets are in the process of being met and a final evaluation will be carried out after project implementation is completed.

Lessons learned & success factors

The key drivers identified are the following:

- Swedish Energy Agency subsidies to municipalities and County Councils

- European and national aims
- Both counties have regional strategies for energy efficiency adaptation to climate change
- Legally binding commitment due to Swedish law imposing local energy plans
- Qualified and committed staff, both on project management and technical issues.

Recommendations for a local authority willing to undertake a similar process are:

- Financial support for municipalities to work on climate protection, combined with sharpened legal commitments and involvement on climate protection and adaptation for municipalities.
- Trainings for local decision makers and staff on climate issues
- Free tools to implement climate protection policies and measures on the local level, including communication tools
- information exchange and networking on the regional, national and international levels
- Financial support of companies working on climate protection combined with sharpened legal commitments and involvement on climate protection and adaption .

Implementation

Implementing structure and partners – governance

The structure in charge of the implementation is Norrbottens Energikontor AB (NENET).

Financing and Costs

The budget for the project is in total 1 772 677 €, funded by the European development fund (ERDF) / Measure 1.1 “Entrepreneurship and new business” (50% of the total budget).

The national public funding (50%) comes from:

- The Regional Council of Västerbotten
- Norrbotten County Council
- The County administrative board of Norrbotten
- Swedish Energy Agency
- The County administrative board of Västerbotten

Human resources: Within Nenet, the following resources are working on the project: 2 project leaders

+ 4 partial project leaders + 1 administrator + 1 technical expert

The project steering committee comprises 6 organisations and 9 organisations are represented in the reference group.

Time frame

June 2009 - September 2012

Contact & links

Fred Nordström &
Ulrika Lundberg
Project Managers
NENET Norrbottens
Energikontor AB
Kungsgatan 46 E
S - 972 41 Luleå
ulrika@nenet.se,
fred@nenet.se

Website

<http://www.nenet.se/default.asp?sid=116&menuId=13>

21st Century Kent -
Unlocking Kent's Potential

**Growing the Garden of England: A strategy
for environment and economy in Kent**
July 2011

Context and rationale

The environment is a key part of the infrastructure supporting the Kent economy. The county faces numerous challenges: development pressures, continuing concerns about air and water quality, continuing decline in biodiversity and the effects of climate change (such as shortage of water, heat waves and floods) now and in the future. Some of these challenges, while having the potential for severe economic and social impacts, also offer opportunities for new business in both the public and commercial sectors, and improving efficiency for residents.

The Kent Environment Strategy aims are:

- **Living 'well' within our environmental limits** – leading Kent towards consuming resources more efficiently, eliminating waste and maximising the opportunities from the green economy.
- **Rising to the climate change challenge** – working towards a low carbon Kent prepared for and resilient to the impacts of climate change.
- **Valuing our natural, historic and living environment** – optimising the real economic and social benefits of high environmental quality while protecting and enhancing the unique natural and built-in character of Kent.

Five principles underpin the implementation of this strategy:

- **Total Kent** - we will look at Kent and Medway as a whole and work in partnership to find and deliver cross-sector solutions.
- **Empowered Kent** - we will empower communities and businesses, as well as individuals, and give them opportunities to be sustainable.
- **Value for Kent** - we will maximise the potential of the environment to deliver a full range of benefits

Key Achievements

- Commitment to delivery of the strategy across Kent Partners;
- Clear Governance and political buy-in established;
- Development of an implementation plan for delivery of the strategy.

for Kent people - health, jobs and recreation - and we will make choices that represent long-term value for money.

- **Inspired Kent** - we will look all over the world to find the best innovations and solutions to encourage green-technology business growth and challenge the status quo where it is a barrier to progress.
- **I will if you will** - the Kent Partnership will lead the way by demonstrating good practice within its members' operations.

The Kent Environment Strategy sits at the centre of connecting strategies and action plans, including: Integrated Transport Strategy, Housing Strategy, Low Carbon Sector Strategy, Flood Select Committee Report, Biodiversity Action Plan for Kent, Countryside Access and Improvement Plan and Areas of Outstanding Natural Beauty Management Plan.

The delivery of the strategy will be supported by a rolling three-year action plan, which will be refreshed every year.

Description

The *Kent Environment Strategy* is a three-year strategy organised into three themes and ten priorities representing the major challenges and opportunities for Kent over the next 10 to 20 years. Each theme has a 20-year vision, supported by high-level targets. The three themes and their priorities are:

Living 'well' within our environmental limits

Priority 1: Make homes and public sector buildings in Kent energy and water efficient, and cut costs for residents and taxpayers

Priority 2: New developments and infrastructure in Kent are cost effective, low carbon and resource efficient

Priority 3: Turn Kent's waste into new resources and jobs for Kent

Priority 4: Reduce the ecological footprint of what we consume

Rising to the climate change challenge

Priority 5: Reduce future carbon emissions
 Priority 6: Manage the impacts of climate change, in particular extreme weather events
 Priority 7: Support the development of green jobs and business in Kent

Valuing our natural, historic and living environment

Priority 8: Utilise the full social and economic potential of a high quality natural and historic environment in Kent
 Priority 9: Conserve and enhance the quality of Kent's natural and heritage capital
 Priority 10: Ensure that Kent residents have access to the benefits of Kent's coast, countryside, green space and cultural heritage.

In addition there are **two crosscutting themes**, representing two strands of activity that are crucial to the delivery of the strategy as a whole: **Green jobs and training** and **changing behaviour**. These crosscutting themes are interlinked and will be mutually beneficial.

Main results

Lessons learned & success factors

The biggest challenges so far were to balance resources and costs of action, as well as to try to not put undue burdens on business, public sector and communities.

The main drivers were cost and resource efficiency savings, better use of public sector resources, reduced risk, economic advantage, and health side benefits. Key success factors are strong partnership, inclusive development process and willingness to do things differently.

Implementation

Implementing structure and partners – governance

The strategy has been developed in consultation with the Kent Partnership (http://www.kentpartnership.org.uk/home_ie6/), which is made up of representatives from the private, public, voluntary and community sectors.

Financing and Costs

Cost of action, financing scheme and human resources dedicated vary according to action, with investment sources including regional, national and European funding all playing a role.

Time frame

The *Kent Environment Strategy* is a three-year strategy (launched 2010) and represents the major challenges and opportunities for Kent over the next 10 to 20 years.

Contact & links

Sustainability & Climate Change
 Invicta House, County Hall
 Maidstone
 Kent ME14 1XX
 +44 (0) 1622 221979
carolyn.mckenzie@kent.gov.uk
www.kent.gov.uk

Website

<http://www.kent.gov.uk/kentenvironmentstrategy>
 and: <http://www.kentforum.org.uk/kent-forum/>

Mega target “Energy and environment”

(Megasatsning energi og miljø)

41

Context and rationale

The action was expected to create the framework for a diverse and coordinated effort for renewable energy (RE), based on the existing business landscape (i.e. a majority of SMEs, but also larger companies). The increase in RE (50% RE of total consumption in 2025 versus 22% in 2007 and doubling the share of biomass from 15% (2007) to 30%) would make the economy of the region less vulnerable to increasing fossil fuel prices and reduce environmental impacts from energy use within the region as well as globally. Strengthening energy companies and their support structures (i.e. R&D) in RE and environment will contribute to regional business development in a long-term perspective. With an increasing competition in the field, this is most likely to succeed if many actors in the region work together and if the region also plays its part. A leading role in RE is one way the region can maintain a prosperous business development.

The transition to RE will generate practical problems and cooperation among actors in the region would be helpful, like for handling the highly fluctuating electricity production. As a result, the effort of Central Denmark Region must focus on supporting an improved use of electricity from wind power in the supply systems. When the region was created in 2007, it received regional development as a competence and decided to create a "Growth Forum" to handle it, mixing leading politicians, representatives from business and R&D sector. The forum proposed this action as their best recommendation for a long-term strengthening of the business development in the region.

Description

The action is primarily a grant program with its own council, under the overall control of the regional Growth

Key Achievements

In 2007 Central Denmark Region (Region Midtjylland) set up the goal of 50% renewable energy in 2025 and to create further growth and business development in the area of energy and environment, where Central Denmark Region has a significant position of strength.

Central Denmark Region has in 2007-2011 supported several energy and environmental projects and activities for the benefit of businesses and with the aim to increase the use of renewable energy in the region.

forum. After the regional Growth Forum has taken the initiative, it started to support activities and projects to strengthen the region as an energy and environment frontrunner. Its council for energy and environmental technologies also initiated projects and activities. The supported projects fell mainly in the following categories: biomass, wind power, solar energy, heat pumps, building technologies, energy technologies for transport, energy supply and storage. The other activities were related to energy accounting, conference organisation and supporting SMEs. During the first 4 years, 40 projects and activities were supported with an average amount of 300 to 500 k€ generally allocated as a co-funding.

Among the activities that the region initiated were:

- Development of energy accounting for the region and its municipalities
- Estimation of workable potentials for biomass in the region
- Development of plans for biogas digesters to produce gas that can be fed into the natural gas network based on waste from the food industry
- The development of the regional development plans has been done using public consultations, opinions and ideas were sought from citizens.

Main results

Activities from 2007 to 2009 were reported in 2010, but the report did not include quantified evaluation of indicators and targets. The use of RE has globally increased in the region, but the specific impact of the present action has not been evaluated. During the same period, the region has maintained its

role as a leader in RE, but has also lost jobs in the sector due to the crisis and due to globalisation. The targets for 2025 are in the process of being met and there has been considerable interest in the funded projects from actors outside the region. In addition, a council for energy and environmental technologies was established. Many of the projects have resulted in new partnerships. A network of companies of the biomass sector and a network for subcontractors in the wind power industry have also been set.

Lessons learned & success factors

As a lesson, it can be recommended that European regions use their regional business development funding to enhance initiatives on the RE and environment sectors. The main success factors are : a combination of active business actors in the energy and environment sectors, active actors in research and development, and effective regional cooperation among actors (both formal and informal). The main strength of this action was that it fostered innovation in a regional context and that it promoted the cooperation of different regional actors. Public funding should be focused on those actors that do not necessarily benefit economically from the results of the innovation.

Implementation

Implementing structure and partners – governance

Region Midtjylland has partly delegated to the Growth forum the competence to implement the action. The Growth forum is the main structure in charge, with its leading politicians and representatives of business and R&D institutions playing a major role in defining and applying priorities. In fact, it sets the overall priorities and decides about areas for activities to focus on. The region's office receives and processes applications, has exchanges with project proposers, and administrates grants. The growth forum has a council for energy and environmental technologies that evaluates project ideas. If the council finds the idea worthwhile to support it can either decide that it should be supported under an existing focus area or propose to the Growth forum that

a new focus area should be created. The forum has been assisted by the regional administration. The activity takes place within the regional development plan that is developed within a political process including public consultation and final decision by the regional council of elected politicians.

Financing and Costs

The total budget for 2007-2013 is 17.6 M€, with the following contributions: EU regional funding 28%, regional and municipal funding 45%, Danish state 12% and private funding 15% (average figures for all regional development funding in the region). Each funded project is expected to be self-sustainable after the funding period is over.

Human resources dedicated to the action: 5.5 Full Time Equivalent

Time frame

2007-2013 (It has not been decided yet how the action will be continued within the next regional development plan).

Contact & links

Henrik Brask Pedersen, Head
of Department
Region Midtjylland
Regionshuset Viborg
Skottenborg 26
DK-8800 Viborg
henrik.brask@ru.rm.dk

Website

<http://www.rm.dk/regional+udvikling/v%C3%A6kstforum/indsatsomr%C3%A5der/energi+og+milj%C3%B8/english+version>

Valencian strategy addressing climate change 2008-2012

(Estrategia Valenciana ante el Cambio Climático 2008-2012)

Context and rationale

The Valencian Region is aware of the threat and the potential impact that climate change (CC) will have on the especially vulnerable Mediterranean region. Therefore, the Valencian Regional Government takes a full responsibility for combating the causes and the effects of CC through concrete actions. The strategic objectives are: to reduce GHG emissions and increase carbon sinks; to promote R&D and innovation on climate change and clean energy; to reduce the negative impacts of climate change on natural resources, human health and social welfare.

The Valencian Strategy pursues the following general objectives:

- To contribute efficiently to fulfilling the commitments of Spain under the Kyoto Protocol.
- To increase knowledge and raise awareness on sustainable development, clean energy and CC.
- To increase the involvement of social and economic agents in current environmental problems, sustainable development and actions of the Valencian Government to mitigate and adapt to CC.
- To collaborate with local administrations to plan and develop their own strategies addressing CC
- To promote research, development and innovation in the fields of CC and clean energy.
- To contribute to sustainable development by means of introducing and developing cleaner energies, notably RE, the implementation of new environmental technologies, the rational use of energy and saving of resources both for companies and end users.

Key Achievements

- Regional contribution to fulfilling the commitment made by Spain and the EU in the Kyoto Protocol
- cooperation and coordination among institutions
- increase knowledge and raise awareness on clean energy, sustainable development and climate change

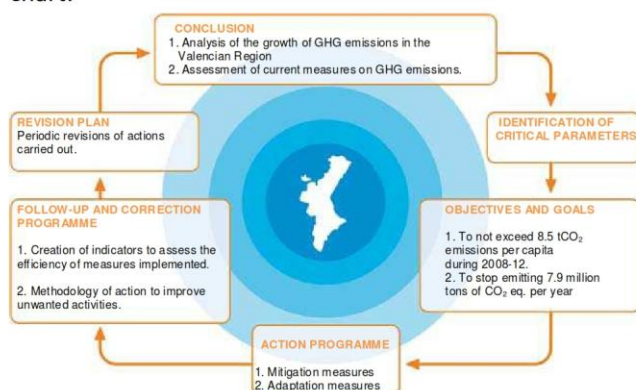
- To optimize and improve control networks and continuously update inventories of GHG.
- To foresee and plan measures for future adaptation to climate change.

The strategy is implemented through cross-section and coordinated public-private actions, which will lay the foundations of a local social and economic development model lower in carbon, based on energy saving production and consumption patterns, energy efficiency (EE) and renewable energies (RE). It is coordinated with the Spanish Climate Change and Clean Energy Strategy, which states that Autonomous Communities need to draft their own strategies to address climate change. These strategies must ensure coherence with the Spanish Strategy to mutually reinforce.

Description

In order to meet these objectives, the Strategy sets out 125 concrete measures, divided into 8 action lines: institutional cooperation and coordination; sectors concerned with diffuse pollution, GHG sinks, CO₂ capture and storage (CCS), information and public awareness, R&D&I, horizontal measures and adaptation measures. The Departments and Government Bodies coordinating or responsible for the actions are, the Valencian Energy Agency, Valencian Small and Medium Enterprise Institute (IMPIVA), the Network of Technological Institutes of the Valencian Region (REDIT), the Agricultural Research Valencian Institute (IVIA), several Regional Ministries, including: Environment, Water, Urban Planning and Housing; Infrastructure and Transport; Agriculture, Fisheries and Food; Education; Tourism; Health; Economy, Tax and Employment. The areas in which the measures are grouped do not represent the Valencian Government structure.

Adjusting measures to a Government structure would imply the repetition of many of them and the risk to lose general view and coordination. The defined measures are established within the reach of the jurisdiction of the Autonomous Community. These measures cannot be considered independently, the effectiveness of many directly depending on the others. The global method used is described in the following chart:

Main results

The Valencian Climate Change Strategy foresees the implementation of a series of indicators that will enable periodic or on-going evaluation of the degree of compliance and effectiveness of the measures, as well as of the activities carried out for their development. The strategic objectives are in the process of being met. In addition, the implementation of the strategy led to a number of sub-regional initiatives:

- ✓ The Province of Valencia set up in 2001 a [“Network of Municipalities towards an environmental sustainability”](#), to exchange best practices between municipalities implementing a Local Agenda 21. The network promotes cooperation in order to develop a new model of sustainability, new technologies and new tourism models.
- ✓ [Wateregio](#), a platform created in 2007 by 10 European regions, is a network of exchange of ideas, experiences and best practices in water management and optimization of water resources.
- ✓ The Federation of Valencian Municipalities and Provinces set up in 2009 a [“Network of municipalities about climate change and environmental quality system”](#), a platform aiming at exchanging best practices on environmental issues for cities of the Valencian Community.

Lessons learned & success factors

The first big challenge to face was that The Spanish Ministry for Environment has not realised any feasibility study regarding the technical and economic capacities

of Autonomous Communities to achieve a reduction of 15 033 Mt CO₂ equivalent/year. Likewise, neither the way nor the distribution of efforts by Autonomous Communities have been defined and the Ministry has ignored the fact that the reduction of emissions in sectors concerned significantly depends, due to state competences, on the State General Administration 's (SGA) investment policy. Therefore, it is obvious that this approach does not guarantee the achievement of the objective, set in a unilateral way by the SGA.

The key success factors were a good coordination between the different departments and public and private partners involved in the implementation of this strategy.

Implementation

Implementing structure and partners – governance

The Valencia Regional Government supports the implementation of actions. A document developed by the Policy Coordination Committee on Climate Change prevention sets a framework, inside which an Interdepartmental Committee composed by ten Valencia Government departments supervises the implementation of measures. The departments have competences in the fields of energy, transport, public works, tourism, social affairs, agriculture and public health and have been working actively together under the coordination of the Regional Deputy Ministry for Environment, Water, Urban Planning and Housing.

Financing and Costs

There are different investment sources, including the Valencian Government and the State General Administration. Some actions are funded by private investors, like the Wind Power Plan 2003-2008, with a €2 billion investment.

The overall 80 identified actions represent an estimated investment of over €10 billion. This estimated amount includes the amounts of multiannual periods from 2003 to 2010 and in some cases it considers wider periods like for the Forest Management General Plan. Besides, it doesn't include the annual investment forecast for following years that will undoubtedly be increased in the next years.

However, when selecting those 80 actions, we left out the ones with an indirect effect on climate change mitigation, typically actions on infrastructures. The investment amount is above €5 billion of which around €2 billion correspond to induced private investment. The specification of the remaining €3 billion of public investment is managed 90 % by the Valencian Energy Agency and the Valencian Ministry of Environment, Water, Urban Planning and Housing.

Human Resources dedicated: Civil servants and researchers.

Time frame

2008 - 2012

Contact & links

Jose V Miró Bayarri
Jefe de Servicio de Protección
y Control Integrado de la
Contaminación
Dirección General de Calidad
Ambiental
Conselleria d'Infraestructures,
Territori i Medi Ambient
Generalitat Valenciana
C/ Francisco Cubells, 7
46011 Valencia – SPAIN
miro_jos@gva.es

Vicent Calatayud
Centro de Estudios
Ambientales del Mediterráneo
C/ Charles R Darwin, 14
46980 Paterna – SPAIN
calatayud_viclor@gva.es

Website

<http://www.cma.gva.es/cambioclimatico>
<http://www.ceam.es/>

Support to local authorities in their Climate & Energy Planning

(Plans Climat-Energie Territoriaux en Nord-Pas-de-Calais)

29

Context and rationale

The French law requires every public local authority administrating territories with 50,000 inhabitants or more to elaborate a Territorial Climate & Energy Plan (*Plan Climat-Energie Territorial – PCET*) to define how the authority and the administrated territory will contribute to the national targets regarding climate change mitigation and adaptation. In addition to realising its own plan, the Nord -Pas-de-Calais Region has decided to support local authorities in their own planning work.

The guiding principle is to select the most relevant governance level to define and implement different types of climate and energy related actions in the region, applying the principle of subsidiarity at sub-regional scale.

The main objectives are to:

- Mobilize territories and their actors in the fight against climate change (mitigation) and its impacts (adaptation).
- Create a strong regional dynamics by federating efforts, means and ideas to optimise the regional capacity to find the best possible solutions for moving towards a low-carbon and sustainable region.

Nord Pas-de-Calais is still in a redevelopment process including economic restructuration.

Description

The action consists in supporting all voluntary authorities (i.e. big cities) in their process of planning energy efficiency, renewable energy and adaptation actions, by helping them mobilizing all stakeholders,

Key Achievements

- Since 2008, 11 territories (50% of the regional area, 85% of the regional population) have signed 3-years climate action plans
- More than 400 actions have been identified in the action plans, involving hundreds of local stakeholders

including private and public companies, universities, schools, non-profit organizations, and citizens. The Region has recruited a consulting firm to help with methodology and holding of training sessions, public debates, workshops and workgroup meetings.

The Region and ADEME are financially supporting both the definition of action plans (PCET) and the implementation of actions.

Two committees have been created, a technical committee and a steering committee whose members are political elected representatives. Both aim at lasting beyond the end of action.

Main results

In early 2010, 85% of the population had been concerned by the action, and in 2011, 11 “project territories” (representing 50% of the regional area) have signed 3-years climate action plans. Those plans include a large set of actions (40 to 50 actions on average)

At this stage, it is difficult to assess its impacts on the achievement of the final objectives.

Lessons learned & success factors

One difficulty is to succeed in mobilizing local authorities stakeholders (both services and elected members) showing very different levels of interest, political will and capacity of action. When actions are defined, financing them is also often a big challenge. And adaptation is also a tricky issue to be dealt with.

The key drivers and success factors are:

- Local economic benefits of actions and the regional dynamics created

Implementation

Implementing structure and partners – governance

The Regional Council services work in close cooperation with ADEME (the French Energy & Environment management Agency).

Local authorities are involved in the project by means of Territorial objectives conventions for the climate, signed with the Region and ADEME.

A collaborative platform gathering all stakeholders has been built, to build local action plans and to follow up their implementation.

Financing and Costs

Total budget allocated: 10 M€ / year, financed through the Regional Fund for Energy Management (FRAMEE), and the FEDER EU Fund.

Human resources: 3 FTE (Region) + 2 FTE (ADEME) + 250 k€ of sub-contracting to consulting company (cumulated since 2008).

Time frame

2008 – 2011 for elaboration of PCETs. Until 2013 to support implementation of actions planned.

Contact & links

Raphaël VIAL , Eco-territoires
Direction Environnement
Région Nord-Pas-de-Calais
Bâtiment City Way
111 Rue Berthe Morisot
F-59555 Lille CEDEX

raphael.vial@nordpasdecalais.fr

Websites

<http://www.cerdd.org/spip.php?rubrique429>

http://www.nordpasdecalais.fr/environnement/accueil/environnement_9_1.asp

Context and rationale

The energy efficiency of existing housing in Kent is now a strategic concern. In fact, almost 80% of the houses people will be living in, in the next 50-80 years, are already in existence and are often energy inefficient, leading to higher than necessary fuel bills for Kent residents and higher carbon emissions across the County.

The retrofitting programme's main goals are to reduce considerably GHG emissions in the domestic sector, putting money back into the pockets of residents, and to provide significant economic opportunities for the business sector.

The Project will increase retrofit activity in Kent through pooling public sector resources and activity, using a more coordinated and targeted communications and engagement programme to stimulate retrofit referrals and maximise grant funding accessed by residents. The objectives are to:

- Intensify the take up of basic measures such as cavity wall and loft insulation by focusing on an area based approach.
- Develop innovative finance mechanisms to enable installation of measures in harder to treat homes such as solid wall insulation and a 'whole house deep retrofit approach' including renewable energy and water efficiency
- Develop potential for jobs and skills development

The target is 600-1000 homes retrofitted per year with savings of around 230€ per household.

Key Achievements

- The first pilot phase of a Kent wide retrofit programme undertaken in 2010-11 demonstrated potential savings of almost £50 thousand on household energy bills per year and 223 tonnes of CO₂ per year;
- Energy efficiency has been incorporated into new home improvement services. This will increase the number of referrals of vulnerable residents for free or subsidised energy efficiency help and advice;
- To date, 600 homes have been visited and 2500 energy and water saving measures have been installed.

The action is co-ordinated with the national indicators laid down by [Central Government](#) including NI186 (reduction of emissions in the Local Authority Area) and NI 187 (Fuel Poverty), the [Climate Change Act](#) (2008), the [Kent Environment Strategy](#) and the Kent Housing Strategy.

Description

The action comprises the following phases:

- Establishment of a single referral process that can also be used by other partners in Kent eg. Citizens Advice Bureau, pensions and benefits agencies etc.
- Home survey visits delivering advice, whole-house energy efficiency audits and generating referrals on a street-by-street basis.
- All eligible and interested households referred for delivery of free insulation and energy and water efficiency measures, including 'hard to treat' measures and taking a whole-house approach.
- Phased delivery across one or two districts at one time, with initial delivery targeted on hot spots of deprivation or high carbon users.

Phase 1 targets areas with high probabilities of uptake, to stimulate significant public and partner interest and to generate enthusiasm and local case studies for use in future marketing.

An agreed communications and marketing plan is in development, which could include personalised letters

to target area households, community outreach events and wider area mailouts.

The core elements of a home survey visit for this project consists of the following elements:

- **Discuss specific requirements:** Initially the advisor will ask is there are any specific issues that the household have such as problems with fuel bills, cold areas of the property etc. This will establish any priority needs that require attention. This is important for vulnerable households who may not have previously received assistance of this type. General energy and water efficiency advice would also be given during this discussion.
- **Basic physical survey:** The advisor would physically examine and record the built-form, fabric, level of insulation, heating system etc. The survey will allow appropriate structural and behavioural change recommendations to be given and will assess which energy efficiency measures are appropriate to install.
- **Easy measure installation:** Seek approval to install simple water and energy saving measures, followed by the correct level of demonstration and signposting to contact information for any queries or problems after installation.
- **Referrals for whole-house measures:** The advisor will explain the options available for further measures (eg. cavity wall insulation), including timescales, benefits and likely disruption to the household during installation. If approved, the advisor will then set in motion the referral procedure.
- **Further advice and referral for additional services:** Further referrals could be made to other services as appropriate; benefit entitlement checks, tariff advice, fire safety checks, home security checks, home improvement agencies, etc. Before leaving, the householder should be provided with an information pack explaining the main discussion points, including the next steps and how to use the equipment being installed.

The range of measures available for the whole house approach should include: loft insulation (full and top-up), cavity wall insulation, draught proofing, solid wall insulation (external and internal), new central heating (gas, electric and oil), central heating repairs, boiler replacement (on broken or low energy efficiency rated boilers), fuel switching (i.e. connection to gas network), hot water tank insulation, reflective radiator panels, conversion of solid fuel open fires, new heating controls, basic water efficiency measures (eg. tap aerators and save-a-flush devices).

Main results

Phase one will include on-going monitoring of outputs, quality control and feedback and as part of successful programme management:

- All home survey visits, referrals and installations will be logged and followed up post installation.
- Actual (not assumed) carbon and household cost savings from each referral.
- 10% post-install inspections.
- Accurate collection of building and occupant data and update of targeting database.
- Accurate data collection for water, energy and householder cost savings.
- Satisfaction monitoring to ensure the service is relevant and is being well received.
- Quality control of household surveyors and installers.
- Quality control and complaints procedure should be specified. High quality delivery of project and follow up is essential to maintain integrity of project and aspiration for future wider roll out.

Lessons learned & success factors

The governance structure is the [Kent Partnership](#).

Implementation

Implementing structure and partners – governance

Cost for Phase 1: £500,000 (£200,000 KCC funding), currently financed through the KCC regeneration fund and through leveraging in grants from Central Government (e.g., [Warmfront](#)).

Human resources dedicated: 1 full time project manager reporting to a Steering Group consisting of senior managers across Kent partners. In addition, Kent County Council has taken on the development of the engagement resources working with the Environment Engagement Programme Manager and academic input from University of Kent.

Financing and Costs

Phase 1 started April 2010. Subsequent phases are on-going until rolled out across the county.

Time frame

Phase 1 started April 2010. Subsequent phases are on-going until rolled out across the county.

Contact & links

Lucy Breeze
climate change project
officer
Kent County Council
Sustainability & Climate
Change
Invicta House, County
Hall
Maidstone
Kent ME14 1XX
lucy.breeze@kent.gov.uk

Website

<http://www.kent.gov.uk/homeenergy>

www.climactregions.eu

Publicerad april 2012 i samarbete med:

Rhône-Alpes

RHONALPENERGIE
Environnement

FEDARENE

NENET

ea
ENERGY AGENCY
OF THE ZLIN REGION, o.p.s.

INSTITUTO UNIVERSITARIO
CEAM
CENTRO DE ESTUDIOS
AMBIENTALES DEL
MEDITERRANEO
UNIVERSITAS Miguel Hernández

Berlin
Senate Department for Economics,
Technology and Women's Issues

With the contribution of Energie Demain, Inforse.